

odborný časopis

SOČIÁLNÍ SLUŽBY

cena: 69 Kč / 3 €

Lidská práva – základní
pilíř přístupu podpory
pozitivního chování

Copak si taky
ráda neužijete?
aneb Jak reagovat
na obtěžování
v pečujících profesích

Architektura

Zahrady domovů pro seniory

– jak zajistit, aby se v nich klienti cítili dobře?

ních služeb (domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem) bránila okamžitému zrušení pracovního poměru z důvodu neomluvené absence, která byla způsobena tím, že nemohla práci vykonávat, neboť se nechtěla podrobit stanovenému povinnému testování antigenními testy.

Případ se dostal k Nejvyššímu soudu, když nejdříve okresní soud dal v prvním stupni za pravdu zaměstnankyni a konstatoval, že nebyl důvod pro okamžité zrušení pracovního poměru, následně odvolací (krajský) soud rozsudek okresního soudu změnil tak, že žaloba o určení, že okamžité rozvázání pracovního poměru je neplatné a že pracovní poměr trvá, se zamítá, tj. že okamžité zrušení pracovního poměru je platné.

Nejvyšší soud tuto změnu odvolacím soudem potvrdil, když dovolání bývalé zaměstnankyně zamítl.⁸ Nejvyšší soud se při posuzování věci odvolal rovněž na výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu a konstatoval, že jednalo-li se v posuzované věci o mimořádné opatření ukládající povinnosti zaměstnancům při poskytování sociálních a zdravotních služeb (a pokyn zaměstnavatele vydaný na jeho základě), pak šlo o povinnost žalobkyně / bývalé zaměstnankyně vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jí vykonávané práci.⁹ Nepodrobení se testování, resp. nesplnění povinnosti vztahující se k práci, tak mohlo být důvodem pro okamžité zrušení pracovního poměru. Ani pouhé subjektivní přesvědčení žalobkyně a její preference jiného způsobu testování nemohly převážit nad pokynem zaměstnavatele, jenž byl vydán v souladu s právními předpisy.¹⁰

» „Povinné“ očkování

Povinné očkování pracovníků v sociálních službách nebylo nakonec v České republice nařízeno, přestože se tato povinnost do právního předpisu dostala. Byla však před tím, než započala zaměstnavatelům povinnost ji vyžadovat, zrušena.¹¹

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) v srpnu 2024 rozhodl¹² o tom, že požadavek očkování pracovníků zdravotních a sociálních služeb vtělený do právní úpravy San Marina neporušuje lidská práva, konkrétně potom nedošlo k porušení článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod,¹³ který zaručuje právo na respektování rodinného a soukromého života, ani nebyl diskriminační.

San Marino (tedy Republika San Marino) přijalo právní úpravu, která sice nenařizovala povinné očkování pracovníků ve zdravotních a sociálně-zdravotních službách, ale v případě nepodstoupení očkování definovalo taková opatření, která vedla

k tomu, že pracovníci nemohli vykonávat činnost v těchto službách. „Opatření zahrnovala změny pracovních úkolů, přeřazení na jiné místo ve veřejné správě, povinné testování každých 48 hodin a v krajním případě i dočasné pozastavení výkonu povolání.“¹⁴

ESLP uvedl, že volba sanmarinského zákonodárce uplatnit odstupňovaná opatření ovlivňující zaměstnanost malého počtu jednotlivců pracujících ve zdravotnictví a sociálně-zdravotním sektoru s cílem ochrany zdraví obyvatelstva obecně, včetně samotných stěžovatelů, a práv a svobod ostatních, byla odůvodněná a stála v rozumném vztahu proporcionality k legitimním cílům sledovaným žalovaným státem. Nelze tedy říci, že by San Marino překročilo svůj široký prostor pro uvážení v otázkách politiky zdravotní péče.¹⁵

Je otázkou, zda by případně obstála i česká právní úprava (která byla zrušena), je však zřejmé, že opatření, která jsou vzájemně na sebe navázána a vedou k ochraně zranitelných osob ve zdravotních a sociálních službách, mohou být přijímána a nelze je považovat za taková, která by porušovala práva pracovníků v těchto sektorech.

» Závěr

Z výše uvedených rozhodnutí soudů vyplývá, že ať už opatření spočívající v povinném testování, tak opatření založená na očkování s cílem ochrany klientů sociálních a zdravotních služeb, lze uplatňovat v situacích ohrožení zranitelných osob.

Jen pro připomenutí, přestože již není covid-19 onemocněním způsobujícím pandemií, jde stále o nebezpečné onemocnění a ve vztahu k pobytovým sociálním službám sociální péče je počítáno se specifickým přístupem, který definuje vyhláška o systému epidemiologické bdělosti pro onemocnění covid-19.¹⁶ Podle tohoto předpisu poskytovatel sociálních služeb v týdenním stacionáři, domově pro osoby se zdravotním postižením, domově pro seniory nebo domově se zvláštním režimem zasílá hlášení o onemocnění covid-19 u osob, kterým jsou poskytovány sociální služby nebo u zaměstnanců tohoto poskytovatele, místně příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví elektronickou formou prostřednictvím registru aktuálního zdravotního stavu fyzických osob orgánů ochrany veřejného zdraví, a to bez zbytečného odkladu, nejméně jedenkrát denně.

Je potřeba brát také v úvahu, že se mohou vyskytnout jiná onemocnění, která bude nezbytné řešit obdobným restriktivním přístupem, jako tomu bylo v případě onemocnění covid-19. Je tak dobře, že máme odpovědi na některé otázky, které souvisejí s nutností přijímání opatření na ochranu uživatelů sociálních služeb.

Poradna konceptu

Bazální stimulace

Na dotazy čtenářů odpovídá

PhDr. Karolína Maloňová, Ph.D.,

certifikovaná lektorka

a supervizorka, jednatelka

INSTITUTU Bazální stimulace

podle Prof. Dr. FRÖHLICHA, s. r. o.

Dotaz:

Dobrý den, máme problém u jednoho klienta, který někdy při aplikaci somatických stimulací obtěžuje pečovatelku. Jedná se o klienta ve věku 73 let, je částečně orientován, odpovídá, má ale omezení svéprávnosti. Je kvadruplegik, takže je zcela závislý na péči. Dle biografické anamnézy byl vždy vůči ženám velmi dominantní a pil hodně alkoholu. Velmi často má sexuální nářky na personál. Pokud ji aplikujeme se klientovi nabídnout uspokojení sexuální potřeby profesionálními službami, které se tímto zabývají. Nechtěl tuto situaci řešit. Klientovi z důvodu kvadruplegie aplikujeme zklidňující somatickou a diametrální stimulaci. Pokud ji aplikujeme sympatická pečovatelka, začne hlasitě vzdychat. Jak máme postupovat?

M. R., vedoucí úseku

Odpověď:

Klientovo chování zrcadlí jeho biografickou anamnézu. Postupovali jste velmi profesionálně, když jste klientovi nabídli službu sexuální asistence. V případě kvadruplegie je zcela na místě aplikovat celotělovou somatickou stimulaci. Předpokládám, že z důvodu rozvoje spasticity na některé končetině aplikujete diametrální stimulaci. Jde o správný postup. U klienta doporučuji omezit aplikaci somatických stimulací pečovatelkou, která se mu líbí. Popřípadě aplikovat somatickou stimulaci zklidňující jen jako částečnou. Tedy zcela vynechat trup, aby stimulace nevyvolávala erotické reakce, a stimulovat jen končetiny a záda. Vnímání trupu můžete stimulovat ohraničením horní poloviny těla do polohy tzv. „horní hnízdo“. V oblasti zad doporučuji ještě aplikovat Masáž stimulující dýchání, která by klientovi měla navodit zklidnění.